

(Time: 3 Hours)

[Total Marks: 100]

N. B.:-All questions are compulsory.

सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

All question carry equal marks.

सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

Figures to the right indicate full marks.

उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Text: Grammar, Buddhist Philosophy, History of Pali Literature. III**Q.1. Answer the following: -Any Two:****[20]**

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे उत्तर लिहा.

a) Transliteration: - Devanagari to Roman script.

देवनागरी लिपीतून रोमन लिपीत रुपांतर करा.

१. “अन्तो जटा बहि जटा, जटाय जटिता पजा।

तं तं गोतम पुच्छामि, को इमं विजटये जट”न्ति ॥

“सीले पतिद्वाय नरो सपज्जो, चित्तं पज्जञ्च भावयं।

आतापी निपको भिक्खु, सो इमं विजटये जटं ॥

“येसं रागो च दोसो च, अविज्जा च विराजिता।

खीणासवा अरहन्तो, तेसं विजटिता जटा ॥

“यत्थ नामञ्च रूपञ्च, असेसं उपरुज्जति।

पटिघं रूपसज्जा च, एत्थेसा छिज्जते जटा”ति ॥

b) Translate – Pali sentences into Marathi or English.

पाली वाक्यांचे मराठी किंवा इंग्रजीत भाषांतर करा.

१. पुत्तो मातुलेन सह चन्द पस्सति.

२. कस्सको ककचेन रुक्खं छिन्दति.

३. उपासको विहारे गन्त्वा समणानं दानं ददाति.

४. मनुस्सो समणेहि पव्हे पुच्छित्तुं विहारं गच्छति.

५. ते धम्मं अधिगन्तुं उस्सहन्तान, समणानं दानं ददन्ति.

c) Make sentences in Pali. (With the help of given verb.)

दिलेल्या क्रियापदांच्या आधारे पालित वाक्य लिहा.

१. रुक्ख =रक्षण करणे

[Present Tense-वर्तमान काळ]

२. गच्छ =जाणे

[Present Tense-वर्तमान काळ]

३. आरुह = चढणे

[Future Tense-भविष्य काळ]

४. विक्रिण = विकणे

[Future Tense-भविष्य काळ]

५. ट्ठा = उभे राहणे

[Past Tense-भूत काळ]

Q.2. Answer the following: -Any Two:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा.

a) Recognition and explain the underline noun and Pronoun-Any Ten. (With the help of given Paragraph.)

दिलेल्या उताऱ्याच्या आधारे- रेखांकित केलेले नाम आणि सर्वनाम ओळखा आणि स्पष्टीकरण करा.- (कोणतेही दहा)

१. अतीते बाराणसियं ब्रह्मदत्ते रज्जं कारेन्ते बोधिसत्तो सेट्टिकुले निब्बत्तित्वा वयप्पत्तो पितु अच्चयेन सेट्टिव्वानं पापुणि। सो एकदिवसं निवेसना निक्खमित्वा राजुपट्टानं अगमासि। अथस्स सस्सु “धीतरं पस्सिस्सामी”ति तं गेहं अगमासि, सा थोकं बधिरधातुकाति सब्बं पच्चुप्पन्नवत्थुसदिसमेव। तं पन राजुपट्टानं गन्त्वा अत्तनो घरं आगच्छन्तं दिस्वा एको पुरिसो “तुम्हे किर पब्बजिताति तुम्हाकं गेहे महापरिदेवो पवत्तती”ति आह।

b) Recognition and explain the underline Tense and Moods- Any Ten. (With the help of given Paragraph.)

दिलेल्या उताऱ्याच्या आधारे- रेखांकित केलेले काळ आणि अर्थ ओळखा आणि स्पष्टीकरण करा.(कोणतेही दहा)

१. सो धम्मपालकुलस्स वसनताय एतं नामं लभि। तथ दसन्नं कुसलकम्मपथानं पालनतो “धम्मपालो”त्वेव पञ्जातो ब्राह्मणो पटिवसति, तस्स कुले अन्तमसो दासकम्मकरापि दानं देन्ति, सीलं रक्खन्ति, उपोसथकम्मं करोन्ति। तदा बोधिसत्तो तस्मिं कुले निब्बत्ति, “धम्मपालकुमारो” त्वेवस्स नामं करिंस्सु। अथ नं वयप्पत्तं पिता सहस्सं दत्त्वा सिप्पुग्गहणत्थाय तक्कसिलं पेसेसि। सो तथ गन्त्वा दिसापामोक्खाचरियस्स सन्तिके सिप्पं उग्गण्हि, पञ्चन्नं माणवकसतानं जेट्टन्तेवासिको अहोसि। तदा आचरियस्स जेट्टपुत्तो कालमकासि। आचरियो माणवकपरिवुत्तो जातिगणेन सद्धिं रोदन्तो कन्दन्तो सुसाने तस्स सरीरकिच्चं कारेति। तथ आचरियो च जातिवग्गो चस्स अन्तेवासिका च रोदन्ति परिदेवन्ति, धम्मपालोयेवेको न रोदति न परिदेवति।

c) Recognition and explain the underline *tva* and *tum*- Any Ten.(With the help of given Paragraph.)

दिलेल्या उताऱ्याच्या आधारे- रेखांकित केलेले त्वा आणि तुं प्रत्यय ओळखा आणि स्पष्टीकरण करा.- (कोणतेही दहा)

१. ते नगरं अवत्थरन्ता विय तस्स गेहं गन्त्वा तं बन्धित्वा पहरित्वा पच्छाबाहं गाळहबन्धनं बन्धित्वा रत्तकणवेरमालं गीवायं पटिमुञ्चित्वा वज्जं कत्वा आनयिंस्सु। सो “देविया इदं कम्म”न्ति जत्वा “भो पुरिसा, नाहं रज्जो दोसकारको, निप्पराधोहमस्मी”ति विलपन्तो आगच्छति। सकलनगरं संखुब्धित्वा “राजा किर मातुगामस्स वचनं गहेत्वा महापदुमकुमारं घातापेसी”ति सन्निपतित्वा राजकुमारस्स पादमूले निपतित्वा “इदं ते सामि, अननुच्छविक”न्ति महासदेन परिदेवि। राजा दिस्वा व चित्तं निग्गण्हितुं असक्कोन्तो “अयं अराजाव राजलीळं करोति, मम पुत्तो हुत्वा अगमहेसिया अपरज्झति, गच्छथ नं चोरपपाते पातेत्वा विनासं पापेथा”ति आह।

Q.3. Answer the following: -Any Two:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे उत्तर लिहा.

a) Do as Directed (with the help of given sentences-Write answer in Pali.)

[दिलेल्या वाक्यांच्या आधारे कंसात सांगितल्याप्रमाणे करा.- पालित उत्तरे लिहा]

१. भरिया रुक्खम्हा आवाटं पतति | [Recognis the case- विभक्ती ओळखा]
२. दरकाम्हा गामम्हा उय्याने किळन्ति | [Correct the sentence -चुकीची दुरुस्ती करा]
३. पिपासा, वायसो, मेघो, सिस्स | [Give Synonyms words of- समानार्थी शब्द लिहा]
४. अहं तवं न कुज्झिस्सामि | [Write in present tense -वर्तमान काळ करा]
५. तापसो लुद्धकेन सद्धिं भासति | [Write in future tense -भविष्यकाळ करा]

b] Match the following pairs. (खालील जोड्या जुळवा.)

१. सुरियो	पतति
२. पब्वतस्मा	जानाति
३. आवाटं	गिलति
४. ओदनं	ओभासति
५. भूपालो	खणति

c] Fill in the Blanks. (रिकाम्या जागा भरा.)

१. दारक उदकं पिवित्वा पत्ते..... ।
२. अम्बरुक्खस्सअम्बपक्कनि ओलम्बन्ति ।
३. अटवियं कमयो ।
४. रत्तियं क्वि पोत्थकं।
५. पुरिसागच्छन्ति ।

Q.4. Answer the following: -Any Two:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे उत्तर लिहा.

- a] What is 'पञ्च उपदान स्कन्ध' – Explain with the help of 'दुक्ख अरियसच्च'?'
'पञ्च उपदान स्कन्ध' काय आहे – हे 'दुक्ख अरियसच्च'च्या आधारे स्पष्ट करा.
- b] On the basis of 'दुक्खनिरोधगामनीपटीपदा अरियसच्च' explain the concept of 'सम्मासमाधि'.
'दुक्ख निरोधगामणिपतिपदा अरियसच्च' च्या आधारे 'सम्मासमाधि' ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- c] Write a detail note on content of the 'सम्मासंकप्पो, सम्मावाचा सम्माकम्मन्तो.'
'सम्मासंकप्पो, सम्मावाचा, सम्माकम्मन्तो'च्या विषयावर सविस्तर टीप लिहा.

Q.5. Answer the following: -Any Two:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे उत्तर लिहा.

- a] Discuss about any two books of Khuddaka nikaya.
खुद्दकनिकायाच्या कोणत्याही दोन ग्रंथाविषयी चर्चा करा.
- b] Write in detail about Digha Nikaya.
'दीघनिकाया'विषयी सविस्तर लिहा.
- c] Define the term 'Angutta' and write in short what 'Angutta nikaya' is all about.
'अंगुत्तर' या शब्दाचा अर्थ सांगून 'अंगुत्तर निकाय' काय आहे ते थोडक्यात सांगा.